

MAGYAR LAPOK

X. évfolyam, 24 (2591) sz. Csütörtök

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, — 1941 január 30

Az ország gyásza és részvéte kísérte utolsó útjára gróf Csáky István koporsóját

Gróf Csáky István külügyminiszter koporsóját csütörtökön délután magábfogadta az az anyaföld, amelyért egész életét, munkásságát szentelte. Fáradt, beteg teste immár megpihent, de a lelke tovább is aggodó szeretettel figyeli Magyarország jövőd sorsát, amely mindennél még az egészségénél is drágább volt számára. A temetésen nem lehetett ott a felszabadult országreszek egész népe, de mindannyian, akik rajongó szeretettel vették körül, Zágontól Kassáig és Ungvártól Szegedig, könnyes lélekkel gondoltunk arra a férfira, akinek szabadságunk visszaszerzésében olyan nagyon sokat köszönhetünk és aki Isten különös rendelkezése folytán már nem érheti meg Erdély további részeinek felszabadulását, amelyért nem szűnt meg küzdeni soha egy pillanattig sem. A dühöngő göröngyök, amelyek ma délelőtt gróf Csáky István koporsójára hulltak, Erdély bércének erős hangját is visszhangozták. A koporsóra hulló göröngyök dühöngését elnyeli a föld, de az erdélyi bércék között visszhangzó magyar hitvallás hangját soha!

A gyászoló közönség ezrei vonultak el gróf Csáky István ravatala előtt

Budapestről jelenti a Magyar Országos Tudósító: Szerdán délután 1 és 4 óra között járult Budapest közönsége Csáky István gróf ravatalához. A hideg idő ellenére a gyászoló közönség ezrei álltak sorban, hogy megadják a végtisztességét az elhunytinak. Szerdán egész nap folyamán érkeztek a különböző küldöttsegek a ravatalhoz, hogy elhelyezzék koszorúikat. Délben helyezték a ravatalra a kormányzó hatalmas babérszuszorúját, melynek nemzeti színű szalagján ez a felírás állott: Magyarország kormányzója, gróf Csáky István emlékének.

XII. Pius pápa és Maglione bíboros vatikáni államtitkár részvéte.

Budapestről jelenti a Magyar Távfri Iroda: Angelo Rotta pápai nuncius XII. Pius pápa Özentsége, valamint Maglione bíboros államtitkár nevében és megbízásából mély részvétét fejezte ki gróf Csáky István külügyminiszter elhunyt alkalmából, a Kormányzó úr Öfömlétsége és gróf Teleki Pál miniszterelnök előtt.

A Magyar Élet Pártja is koszorút helyezett el a ravatalon.

Budapestről jelenti a Magyar Országos Tudósító: A MEP nevében

vezetésével Lukács Béla országos elnök vezetésével Kólcsey István, Magas-házy László és Palaky László alelnökök és Konkoly László háznagy koszorút helyeztek Csáky István gróf ravatalára.

Az Erdélyi Párt koszorúját Arvay Árpád és Patzkó Elemér képviselők helyezték el a koporsón.

Budapestről jelenti a Magyar Országos Tudósító: Szerdán délelőtt Arvay Árpád és Patzkó Elemér országgyűlési képviselők az Erdélyi Párt nevében elhelyezték a párt koszorúját Csáky István gróf külügyminiszter ravatalán. A tobozokkal díszített hatalmas koszorú tiszta fenyőből készült és az erdélyi egyszerűséget és az erdélyi levegőt szimbolizálja. A koszorút két hatalmas piros fehér zöld szalag fonja át. A szalagon arany betűs felírás: „Szabadfőnknek. Erdélyi Párt.”

A német újságírók koszorúja.

Budapestről jelenti a MTI: A Budapestben élő német birodalmi újságírók szerdán Csáky István gróf külügyminiszter ravatalára nagy szegfűkoszorút helyeztek el a következő felírással: „Nagy államférfinak és jó barátoknak a budapesti német újságírók.”

A Kormányzó jelen délelőtt kezdődött meg a temetési szertartás

Budapestről jelenti a MTI: Csáky István gróf temetési szertartása január 30-án, csütörtökön délelőtt tíz órakor kezdődik a parlament kupola-

csarnokában. A Kormányzó úr Öfömlétsége tíz órakor érkezik az országház elé. Az országház főkapujánál a felsőház és a képviselőház ház-

nagyai, a kupolacsarnok bejárata előtt a felsőház elnöke és a képviselőház elnöke, valamint a miniszterelnök fogadják. Amint a Kormányzó Úr elfoglalja a helyét, bevonul Serédi Jusztinián hercegprímás és a papság. Az operaház énekkara gyászdalt énekel. Majd megkezdődik a beszentelés. Ezután Teleki Pál gróf miniszterelnök gyászbeszédet mond. A beszéd elhangzása után az operaház énekkara gyászdalt énekel. A kupola-

Serédi Jusztinián bíboros, hercegprímás végezte a gyászszertartást

„Most érzem csak a nemzet, hogy ki volt Csáky István”
— mondotta gyászbeszédében a miniszterelnök

Budapestről jelenti a MTI: Már jóval tíz óra előtt megkezdődött az előkelőségek érkezése az országház kupolacsarnokában. Kijelölt helyeiken helyezkedtek el az egyházi, polgári és katonai méltóságok, a diplomáciai testület tagjai, a különböző küldöttsegek és testületek képviselői. Tíz óra előtt néhány perccel érkezett a parlament főbejárata elé Magyarország kormányzója, akit a főbejártnál az országgyűlés két házának házelnögyai, a kupolacsarnoknál a ház elnökei és a miniszterelnök fogadtak. Pontban tíz órakor érkezett a

csarnokban ezzel a gyászszertartás végetért.

Mialatt a koporsót az Eskü-térre viszik, az operaház zenekara Wagner „Istenek alkonya” című operájából Siegfried gyászindulóját és Erkel „Hunyadi László” operájának gyászindulóját adja elő. A koporsót az Országház főkapujától az Alkotmány utcán a Vilmos császár-úti torkolatig elkíséri a Kormányzó úr Öfömlétsége és az összes előkelőségek. A gyászkocsik és a gépkocsik a Kerespesi-út melletti temetőbe vonulnak és a temető bejárata előtt a papság, a gyászoló család és a gyászkíséret kiszállnak a kocsiból és a sírhelyhez mennek.

Csáky István gróft díszsírhelyre temetik.

A külügyminiszter temetésén a jugoszláv kormányt küldöttség képviseli, melynek tagjai Beslics közlekedési miniszter és Rasics budapesti jugoszláv követ.

kormányzó a kupolacsarnokba és néma főhajrással üdvözölte a gyászoló családot. A kormányzó érkezése után kezdetét vette a gyászszertartás, amelyet dr. Serédi Jusztinián, Magyarország bíboros hercegprímása celebrált díszes papi segédlettel. Beszentelésekor a katefalk baloldalán elhelyezett koszorúra perogtek a szenteltvíz csillogó gyöngyszemei. A nagy koszorú szalagján ez a felírás volt olvasható: „Erdély nagy fiának és felszabadítójának.” A gyászszertartás és beszentelés után M. Kir. Operaház énekkara gyászdalokat énekel.

A miniszterelnök gyászbeszédé

Azután Teleki Pál gróf miniszterelnök mondotta el gyászbeszédét. Visszaemlékezett az elhunyt nagyszerű pályafutására, melyet minden időben a nemzet érdekeinek szolgálatába állított. Most érzem igazán a nemzet, hogy ki volt gróf Csáky István. Visszaemlékezett az együtt folytatott küzdelmekre és fáradozásokra.

— Ma nekem kell itt kiállnom, nekem kell tőle búcsúznom. Az elhunyt mindent összefogó akarata, örök bizalma ad a nemzetnek, örök bizalmat annak a nemzetnek, amelynek egyik ősi törzse még ilyen hajtsát hajthat ma is. Az emberek szemében Csáky István 21 éves diplomáciai működése alatt fényes pályát futott be, fényes magasröptű pályát. Én azonban, aki az ő munkásságát az első pillanattól fogva, talán mint a legfőbb vezetője kísérhettem, tudom, hogy Csáky István az első pillanattól kezdve vezető egyéniség volt.

— Amikor mint a szegedi kormányzó külügyminisztere Bécsből

egy komoly, megfontolt urat kértem, aki velem komolyan megtárgyalhat minden ügyet, az ifjú Csáky István megjelent. Két hét után tisztában voltam vele. Ez az ember, aki minden komoly és megfontolt tanácsadásra és megbeszélésre alkalmas, igaz ember. Az első pillanattól kezdve leomlott közöttünk a korkülönbségnek minden árnyalata, nem volt miniszter és titkár, hanem az első hetektől kezdve egyforma, meghitt munkatársak voltunk mesterségünkön belül és mesterségünkön kívül.

— Ott kezdtük már ketten, a béketárgyalásokra való előkészítést. Aztán Pestre kerültünk. Eleinte két-három munkatársal dolgoztunk, majd lassan kibővült a munka és a politikusok munkáskeresete. Az ugynevezett államtitkári értekezleten, amelyben Magyarország legjobb íói foglaltak helyet, Csáky István jegyzőkönyv-vezetője volt az értekezletnek. Az első egy-két ülés után már egyenjogú főnök ismerte és tartotta mindenki.

Egyenjogu és egyforma képességgel tanácskozott az ország legjobb főivel. Ettől kezdve, ami ranglépcső volt, az Csáky Istvánnak csak egy-egy újabb feladat, egy-egy újabb feladatkört képezett, annak a nagy feladatnak keretében, amelyet ő az első pillanattól fogva egészében látott és ennek legfőbb vezetése mindenkor red vált.

— Apponyi Albertnek is titkára volt, szeretett és mindenképpen meghallgatott munkatársa. A delegációnak is jegyzőkönyvvezetője volt, de épúgy, mint az előkészítő tanácsnak, ut is mondhatni egyenjogu tagja, vezető egyénisége, úgy, mint a többiek. Ő vitte el annakidején azt a nagy első jegyzéket, amelynek ő volt egyik legfőbb előkészítője is, amelyben Magyarország történelmének minden olyan pontja, amit hozzánk közellónak fontosnak tartottak, le volt fektetve. Ő volt az, aki húsz esztendővel később megerősítette Isten kegyelméből azt, hogy egymásután sorra visszaszeresszünk területeket.

— A miniszterségig terjedő munkáját három korcsoportra lehet osztani. A legkisebb ezek között az a néhány év, amelyet különböző külföldi állomásokon töltött el, ahol tanult és barátokat szerzett. Munkásságának legnagyobb részében azonban, különösen fontos állást töltött be magában a külügyminisztériumban: a sajtófőnöki állást, előbb, mint helyettes, majd mint sajtófőnök két esztendőig, majd három évig a kabinetfőnöki állást Kánya Kálmán mellett. A sajtófőnöki állás talán a legfontosabb a magyar külügyminisztériumban ebben az időben. A világ minden része felé meg kellett magunkat ismertetni és meg kellett tenni az ellenszennvet, küzdeni a rágalomok özönével, megerősíteni Magyarországot és az idegen járom alá került magyarságot, a Népszövetséget, a nagyhatalmak és a külföldi közvélemény ítélőszéke elé került ügyeit.

— Köztudomású, mennyire átérzte korunknak háborús jellegét, érezte, hogy az egész világ táborba száll és mi is táborba szállunk, ahonnan háborús gyorsasággal kell haladnunk, felfognunk, intézkednünk és harcolnunk. Hivatalában tábori ágyon aludt, táboroszerűen evett, pedig már magában hordozta azt a betegséget, amelyet a francia internáltságból hozott magával.

Kabinetfőnöki állásában azután talán órákra sem hagyta el szobáját s tevékeny résztvevője volt az ország legfőbb vezetésének. Legbizalmasabb munkása, nem mint végrehajtó közeg, hanem mindenkor mint egyforma fej és elismert társ. Tekintet nélkül rangra és egyebekre. — Sajtófőnöki és kabinetfőnöki korszakában sokat járt külföldön, részben feljebbvalóinak kíséretében, részben pedig a maga állást vezető küldöttségekkel. Egyforma felelősséggel osztotta az ország problémáiban, legnehezebb gondoljaiban, amelyeket senki sem viselt olyan mély és öntudattal, mint Csáky István. Miniszteri munkásságának külföldi látogatásai minden intézkedését, minden fejleményét a magyar politikában, mondhatnám minden magyar ember és az egész külföld ismerte, méltányolta és méltányolja, bámulta és bámulja most is. De munkásságának részleteit, eseményeit, valódi rugóit, fejleményeit, valódi nagy nehézségeit, a nehézségekkel való hősiességű birkoztatásnak méreteit, csak munkatársai ismerték és tudták valóban lemérni. Esze koncentrált és csapongó, színes és legélesebben kihámozó. Feje sohasem nyugodott, a gondolkodásnak nagyszerű debattora volt. A tárgyalások érvével harcoló Csáky Istvánnak ragyogó esze mögött egyszerű szív dobogott, az a szív, amely testileg is a legerősebb volt benne.

— Mélyen vallásos volt és vallásos hite és a nemzeti hite ősi pályájának tradíciója, egységes bizodalom érzésévé vált benne Hősiessége nem egyes emberek számára példa, hanem az egész nemzet számára, az utánunk jövő nemzedékek számára, elsősorban nekünk, mostani nemzedék számára. Emellett Csáky István Pisti maradt teljes nagyságában is, a nemzet legkomolyabb feladatainak magas polcán, mindenki, az ország kormányzója, miniszterei, hivatali kollegái és munkatársai számára, mert mindenki szerette, pedig már pályája kezdetén a legkomolyabb fő volt, amely előtt tisztelettel hajtották meg a legöregebbek is magukat.

— A szívéből síró nemzet tisztelettel hajta meg fejét nagy fia előtt azzal az igérettel, amelyet a tilvillágból is elvár tőlünk, hogy élete nem volt hiába, a nemzet tanult belőle és soha el nem felejté, kezének irányítását.

Az Istenek alkonya gyászindulója mellett viszik ki a koporsót

A beszéd után az operaház ének-kara gyászindulót énekelt. Aztán a ravatal oldalán álló koszorúkat vették fel, a MÉP és az Erdélyi Párt koszorúját, a Nyilaskeresztes Pártét majd sorra a többiét. Míg ez tart, mindenki mozdulatlanul a helyén marad. A gyászban és a tompa fényben megszólal az operaház zenekara és Wagner „Istenek alkonya” című operájából Siegfried gyászindulóját játsza. Amíg a zene hangzik, messze száll a rózsáknak és szegfűknek pompázó illata. A kámfalk két oldalán a parlament díszőrsége áll mozdulatlanul és állják az őrséget mindaddig, amíg a koporsó megindul a palotaörmökkel.

A Csarnok képviselőházi oldalán ül a kormányzó, mögötte a miniszterelnök, a felsőház és képviselőház elnökei és a két Ház alelnökei. Itt ugyan-ezen az oldalon foglalnak helyet a külföldi különdelegációk vezetői és a magyar kormány tagjai. Közülük csak a honvédelmi miniszter hiányzik, aki utban van hazafelé. Kivétel nélkül itt vannak az államtitkárok és a képviselőház tagjai mely gyászban és a gyászoló család tagjai. Az özvegy mellett Csáky Zsigmond gróf és Csáky Bora grófnő, az elhunyt miniszter huga. A csarnok felsőházi oldalán ülnek a királyi hercegek, közöttük József Ferenc királyi herceg, Csáky István gróf külügyminiszter iskolatársa. Mögöttük az egyházi méltóságok és a felsőház

tagja, a főváros főpolgármestere és polgármestere, a tábornoki kar, valamint egy 15 tagú katonai küldöttség. Itt van Moltke, a Német Birodalom óriási termetű nagykövete, aki a német küldöttséget vezeti. A jugoszláv

kormány képviselőjében Beslic Nikola közlekedésügyi miniszter jött el személyesen. Az Olasz Birodalom képviselőjében Bastianini nagykövet, a Japán Birodalmat az új budapesti nagykövete, Okubo képviseli.

Megindul a gyászmenet

A Kormányzó gyalog kíséri a koporsót

A hercegprímás és a pápi segédlet elindult lassan a kupolacsarnokból kifelé a lépcsőház irányában. Mialatt kifelé haladnak, az Operaház zenekara még mindig Erkel Hunyadi László operájának gyászindulóját játsza. — Megindul a Kormányzó Ur is teljes kíséretével. A kormányzó egészen a Vilmos császár utj torkolatig gyalog ki-

séri a koporsót, ahol gépkocsiba szállnak és a Teréz körúton, Erzsébet körúton, Rákóczi úton és a Baross téren át hajtának a Kerepesi út melletti temetőhöz. A bejárat előtt kiszállnak és gyalog kísérik a sírhelyhez a koporsót, ahol upabb rövid beszterelés után örök nyugalomra helyezik gróf Csáky Istvánt, a nagy magyar külügyminisztert.

Az új győri püspök eskütétele

Február 24-én szentelik fel Győr új püspökét

Budapestről jelentik: Altorjai báro Apor Vilmos, az új győri püspök szerdán délután 1 órakor tette le a hivatalos esküt a kormányzó kezébe. Az eskütételnél közreműködött báró Perényi Zsigmond v. b. t. koronőr mint zászlóőr-helyettes és dr. Hóman Bálint m. kir. lítkos tanácsos, vallás- és közoktatásügyi miniszter. A eskümentát dr. Stolpa József vallás- és közoktatásügyi államtitkár olvasta fel.

Az eskütétel után a kormányzó kihallgatáson fogadta az új püspököt.

A győri székeskáptalan tisztelgése Apor püspök előtt.

Győrből jelentik: A győri székeskáptalan és egyházmegye vezetőségének képviselőiből álló küldöttség felkereste Apor Vilmos bárót, az újonnan kinevezett győri püspököt, aki most Budapesten a Vöröskereszt kórházban lakik nővérénél, báró Apor Gizellánál, aki a Vöröskereszt főnökösszonya. Az új püspököt február 24-én szentelik fel és a következő vasárnap, március 2-ikán iktatják be a püspöki székebe.

Kétfélmillió tizenhatezer pengőt fordít a város az üzemek fejlesztésére

Másfélmillió pengőt kölcsönképpen vesznek fel, hatvanhatezer pengőt pedig a városi költségvetésbe állítanak be

Nagyvárad. Saját tud. Szerdán dr. Soós István polgármester elnöklésével nagyfontosságú ülést tartott a városi üzemek igazgatósága. Az ülésen résztvett dr. Hlatky Endre főispán is.

A polgármester beszámolt útjáról és a belügyminisztériumban megtartott értekezlet eredményeiről, valamint az IMI-vel folytatott kölcsöntárgyalások állásáról.

Bazilly Mihály, a villamosmű és Király Lajos vízműigazgató előterjesztésére a tanács elhatározta, hogy még ebben az évben végrehajtják a legszükségesebb munkákat, a villamosműnél 1 millió 200 ezer pengő, a vízműnél pedig 366 ezer pengő erejéig. Ezt az összeget ilyképen fedezik: 1 millió 500 ezer pengő kölcsönt vesznek fel, 66 ezer pengőt pedig a város költségvetésébe állítanak be.

A villamosműnél a turbinát 42-ről 50 periódusra fejlesztik, az elosztóhálózatot teljes egészében kicserélik, a kazántelepen elvégzik a legszükségesebb javításokat, esetleg egy másik kazánt is beállítanak.

A vízműnél összekötik esővezetékkel a két vízműtelepet és megjavítják a Körös 4., 5. és 6. fenékgátjait.

Az ülésre meghívott Úrszinyi Pál mérnök ismertette a Bisztra-művek tervezetét. Bejelentette, hogy rendes

ügymenet esetén két év alatt a tervezet végrehajtható.

A Bisztra-vízierőműtől függetlenül azonban az ülésen elhatározott átalakításokat és építéseket végrehajtják.

Kimondta végül az üzemigazgatóság, hogy a belügyminisztériumtól már most megkérk a munkálatok engedélyezését és benyújtják a kölcsön iránti javaslatot is.

Február 23-án tartják meg az Ipartestület ünnepélyes beiktatását

Nagyvárad. Saját tud. Dr. Soós István polgármester tegnap telefonbeszélgetést folytatott Gyulai Ákos miniszteri tanácsossal, aki közölte, hogy a nagyvárad-i Ipartestület ünnepélyes beiktatását február 23-án tartják meg. A beiktatástól függetlenül a polgármester péntekre összehívta az Ipartestület ülését és Szabó Károly elnöknek átadja az ügyek vezetését és intézkedik, hogy az átadás a helyszínen is megtörténjen.

Kávéházakban és vendéglőkben kérje a Magyar Lapok-at.

Febr. 2-án nyitja meg butorkiállítását

Papp Margit lakberendező a Székely és Réti

Erdélyrészi Butorgyár Rt. vezérképviselője

Rimanóczy-utca 8. sz.

MÁR AZ

Influenza

ELSŐ JELEINÉL SZEDJÜNK

ASPIRIN

T A B L E T T Á K A T

Elfogadta az amerikai szenátus a kilencszázkilencmillió dolláros hadfejlesztési törvényjavaslatot

A Japán hajóhad fel van készülve minden eshetőségre

Washingtonból jelentik: (Reuter) A szenátus elfogadta és Roosevelt elé terjesztette aláírási véget a törvényjavaslatot, amely 909 millió dollárt irányoz elő 400 kis hajó, köztük aknaszedők és tengeralattjáró vadászhajók építésére.

Minél mélyebbre nyomul Japán Déire, annál erősebb védelmi-berendezésre van szüksége.

Tokióból jelentik: (NTI) Oikava tengernagy, haditengerészeti miniszter a törvényhozás költségvetési bizottságában kijelentette, hogy a japán hajóhad fel van készülve minden eshetőségre, amely az Egyesült Államok magatartása következtében bekövetkezhetik.

Tojo hadügyminiszter ugyanakkor rámutatott arra, hogy a fegyverkezési és védelmi berendezéseket a nemzeti politika elveinek megfelelően tökéletesítik. A kínai ügy tisztázása Japán északi védelmének fokozását teszi szükségessé. Miről mélyebbre nyomul Japán déire, annál erősebb védelmi berendezésre van szüksége északon. Ezért nem mulasztják el az északi védelem kiépítését.

Irak kormánya lemondott.

Rómából jelentik: (MTI) A Stefani froda bagdadi jelentése szerint Irak kormánya benyújtotta lemondását.

Iraki politikai körök szerint a lemondás oka, hogy állandó kísérletek történtek az ország bel- és külpolitikájába való beavatkozásra.

Három pontból álló módosítás a demokráciák megsegítéséért szóló törvényjavaslaton.

Washingtonból jelentik: (Reuter) A képviselőház külügyi bizottsága zárt ülésen három módosítást fogadott el a

demokráciák megsegítésére irányuló javaslatlall kapcsolatban.

1. A törvény lejáratának határidejét 1943 június 30-án állapították meg.

2. Előírják, hogy az elnök katonai felszerelési tárgyak átadása előtt tanácskozni köteles a szárazföldi és tengerészeti haderő vezetőivel.

3. A bérbeadási műveletekről mindenkor jelentést kell tenni a kongresszusnak.

Megalakult az új görög kormány

Az új miniszterelnök kiáltványában hangoztatta, hogy Metaxas programját akarja befejezni

Belgrádból jelentik a MTL: Metaxas miniszterelnök halálának oka néhány nap óta húzódozó angina pectoris volt. Kedden már vérátömlesztést is hajtottak végre, azonban segíteni már nem lehetett. Szerdán reggel teljes öntudatánál halt meg.

Korics, az új görög miniszterelnök a miniszterelnöki teendőket együtt vállalta az elhunyt miniszterelnök minden tárcáját, tehát a külügyi,

hadügyi, tengerészeti és a légügyi tárcá vezetését is. Korics Metaxas első kormányának valamennyi miniszterének részvételével alakította meg az új kormányt.

Belgrádi politikai körökben megjegyzik, hogy az új miniszterelnök eddig nem játszott politikai szerepet és a király bizalmasának tekinthető. Pártpolitikai szempontból nézve semleges politikusként ismerik.

"A végső cél: a görög háború sikeres befejezése."

Athénből jelentik a Görög T. I.: A minisztertanács a görög néphez kiáltványt intézett:

— Abban a pillanatban, amikor a kégyetlen sors megfosztotta a nemzetet Metaxas nagy alakjától, a kormány a király megbízásából, súlyos örökségként vette át az elhunyt nagyszabású művet. Mi csak egyet ígérünk, hogy határozottan folytatni kívánjuk Metaxas programját, amely végső célja a háború sikeres befejezése.

Olasz lapvélemény az olasz-görög háborús helyzetről.
Az olasz haderők feladata.

Rómából jelentik (Stefani): A Popolo di Roma mai számában érdekes cikket közölt, amely rávilágít az olasz-görög háború egész helyzetére.

Wavell tábornok hadserege parancsot kapott, hogy a lehető legmélyebbre hatoljon. Ugyanakkor a szudáni és kenyai angol haderők is parancsot kaptak, hogy amennyit lehet, foglaljanak el Abessziniából. Az angol haderők itt maguk után vonzzák a négyest és több herceget. Ugyanakkor a görögök azt a feladatot kapták, hogy minél mélyebbre nyomuljanak be.

Az angolok siettetik a lehető legrövidebb idő alatt a döntő eredményeket.

Az olasz haderők feladata: 1. Korlátozni az ellenséges erők területnyereségét. 2. Az angolokat arra kényszeríteni, hogy csak minél nagyobb erővesztéssel érhessek el céljukat. 3. Az ellenséget minél nagyobb erőparalízisra kényszeríteni.

Visszahívták Románia berlini követét

Letartóztatták a lázadás értelmi szerzőit, húszévi kényszermunkára ítélték a legnagyobb román vasgyár igazgatóját

Bukarestből jelentik: (MTI) Románia berlini követét visszahívják. Szó van arról, hogy visszahívják a madridi és római román követet is.

Bukarestből jelentik: (MTI) A lázadás értelmi szerzői közül már többet letartóztattak. Ezek között van Radu

Gye és Harin Asperia.

A hadbírósg gyorsított eljárással, az egyik legnagyobb román vasipargyári tulajdonost husz évi kényszermunkára, a gyár főmérnökét tizenöt évi kényszermunkára ítélte.

A német kiképzőcsapatok ellátását a Németbirodalomból fedezik.

Berlinből jelentik: (NTI) A Romániában tartózkodó német kiképző csapatok ezentul illetményüknek csupán egy részét kapják kézhez. Ez a rendszabály elejét veszi annak, hogy olyan helyeken, ahol a német katonák nagyobb csapatok állomásoznak, élelmiszer vagy elosztási zavarok támadjanak a román gazdasági életben. A német katonák személyi szükségleteit a németek nagyobb mérvű utánpótlással fogják fedezni a Birodalomból.

Bartha Károly honvédelmi minisztert fogadta Hitler és Ribbentrop

Csütörtökön érkezik haza Berlinből a honvédelmi miniszter.

Berlinből jelentik a MTL: Vitéz Bartha Károly m. kir. honvédelmi miniszter szerdán reggel visszaérkezett Berlinbe a nyugati hadszíntéren tett szemleútjáról. Szerdán délután Hitler vezér és kancellár egy óra hosszat tartó kihallgatáson fogadta. Délután Ribbentrop külügyminiszter fogadta Bartha Károly m. kir. honvédelmi minisztert.

A miniszter és kísérete szerdán este fél 9 órakor a menetrendszerű gyorsvonattal visszautazott Budapestre.

A pályaudvaron Keitel tábornagy meleg búcsút vett a minisztertől. A miniszter csütörtökön a koradéutáni órákban érkezik vissza Budapestre.

Ma érkezik Vichybe Hitler válasza.

Belgrádból jelentik: A Mai Nap írja: A Politika vichy-i jelentése szerint

mára várják De Brinon berlini nagykövet visszaérkezését Hitler válaszával Petain üzenetére.

Pétain megalakította a nemzeti összefogás tábora intézőbizottságát.

Vichyből jelentik: (Havas) Pétain tábornagy megalakította a nemzeti forradalom szerveként, a nemzeti összefogás tábora intézőbizottságát. A bizottság politikai, népjóléti és egyéb területekről a gondolat és cselekedet mintegy negyven kiválóságát egyesíti magában, olyanokat, akik esztendő óta az élő együttműködés, a nemzeti és társadalmi rend eszméjéért szeltek sikra. Feladatuk lesz a kormány képviselőivel együtt a körzetekben, városokban és falvakban a választási táborterveket.

35 perc Kolozsvár
70 perc Budapest
85 perc Marosvásárhely
repülőgéppel.
A Magyar Légiforgalmi r. t.
Járatai télen is közlekednek.
Felvilágosítás: Rákóczi ut 10. sz.
Telefon: 11-17

Németország a döntő háborúra készül a szigetország ellen

Egy jugoszláv lap érdekes cikke az Anglia elleni támadás kérdéséről. A hadműveleteknek eddig csak kísérleti jellegük volt. Ujabb katonai behívások Angliában

Londonból jelenti a Reuter: A legújabb királyi kiáltvány értelmében a 18, 19 éves és a 37-40 korosztályok tartoznak jelentkezni katonai szolgálatra.

Az angol király pénzzé tette aranyban fekvő vagyonát.

Londonból jelenti a Reuter: A kincstári hivatal jelenti: Az Egyesült Államok kormánya által rendelkezésre bocsátott adatok birtokában, most már nyilvánosságra lehet hozni, hogy ötfélsége pénzzé tette és átengedte aranyban fekvő vagyonának igen nagyrésztét és most is állandóan, amikor alkalom nyílik rá, pénzzé teszi állampolgári tulajdonában lévő amerikai értékeit. Nehezebben megoldható kérdés azoknak a nagybritanniai társaságok ellenőrzése alatt álló egyesült államokbeli részvénytársaságoknak és vállalatoknak vagyonát értékesíteni, amelyeknek részvényeit nem jegyzi a tőzsdén.

A kormánynak elhatározott szándéka, hogy ezeknek értékesítésére a legjobb megoldást megtalálja és ebből a célból külön megbízottat küld az Egyesült Államokba.

Ujból megszólaltak a a csatornaparti német ágyúk.

Londonból jelenti a Reuter: A francia parton felállított német messzehordó ágyúk szerdán este lőttek az angol partot. Az első gránát Dower környékén ért földet 20 óra 15 perckor. Néhány lövést adtak le időközönként, azután abba hagyták a tüzelést. Hír szerint nincs áldozat.

Ismeretlen repülőgép Gibraltár felett.

Algeciras. (NTI.) Gibraltár felett szerdán újból megjelent egy idegen felderítő gép. Az angol légvédelmi tüzérség heves tüzelésbe fogott.

Kötelezővé teszik Angliában a női munkások összeírását.

Londonból jelenti a Reuter: Mivel a hadiiparban a női munkaerőre nagymértékben szükség van, valószínű, hogy a közeljövőben kötelezővé teszik a női munkások összeírását. A munkaügyi miniszternek jogában áll a munkanélküli nőket a hadiipar különböző ágaiban foglalkoztatni. Az összeírás általános lesz, de először valószínűleg a hajadonokat osztják be munkára és csak azután kerül sor a férjes asszonyokra. Bár döntés még nem történt, valószínűnek tartják, hogy az összeírás a húsz éves életkortól kezdődik.

Minden eszközt igénybe vesznek a nagy támadásnál.

Belgrádból jelenti: Budapesti Tudósító) A Wecer című lap vezércikkében foglalkozik az Anglia elleni német támadás kérdésével és megállapítja, hogy esetleg már a jövő héten, de a jövő hónapban minden bizonnyal megkezdődik Németország döntő háborúja a sziget ellen.

Az Anglia elleni hadműveleteknek

eddig csak kísérleti jellegük volt. A nagy támadásnál minden eszközt igénybe vesznek és a támadó hadműveletet olyan energiával fogják végrehajtani, amelyet még nem látott a világ.

Németország egyszerre tizenhatalmakkal repülőgéppel támadhat

Amerikában is várják a németek angliai nagy támadását

Rómából jelenti: (MTI.) A Popolo di Roma washingtoni jelentése szerint, ottani körökben elterjedt megbízható hírek szerint Németország jelenleg 36.000 elsővonalbeli repülőgéppel rendelkezik. Egyszerre 18.000 repülőgéppel bír támadást indítani.

Ugyanannyi másodvonalbeli repülőgéppel is rendelkezik, úgyhogy a repülőgépeinek száma eléri a hetvenezret. Ezek a hírek a newyorki tőzsdén nagy ársuhanásokat eredményeztek. A részvények általában két ponttal, de jelentős részüik még többel

Feljegyzések

A fejsze a fa gyökerére tételt. Azonban megnyugtattuk olvasóinkat. A törvény fejszéje irgalmas kezekben van, a fa pedig viharálló páncélzattal van körülvéve. Nem is azt várjuk ezekben a hetekben, hogy merre dül a kivénhedt, korhadt, roskatag fa, hanem az irgalmas favágókra és a támogatókra, a csapásokat kivédő páncélzatra vagyunk kíváncsiak.

Miről is van szó tulajdonképpen? A polgármester legutóbbi hirdetményéről, amely a visszatért területek sajtójának kérdéseit rendező miniszteri rendeleteket alkalmazza városunkra.

Az egyik fontos rendelet 2. §-a értelmében 1941. évi február hó 1. napja után a visszacsatolt keletmagyarországi és erdélyi területeken a m. kir. miniszterelnök által „zsidó lap”-pá nem nyilvánított időszakai sajtótermek kiadója (vagy az ügyvitelre jogosított és a kiadásért az 1914. XIV. t. c. 17. §-a értelmében felelős személy ugynevezett felelős kiadó) csak az a személy lehet, aki az Országos Magyar Sajtókamara tagja és az 1939. évi IV. t. c. értelmében nem tekinthető zsidónak, s nem esik az ugyanezen törvények 1. §. hatodik bekezdésében meghatározott korlátozások alá. A fentiek értelmében tehát 1941. évi február hó 1. napján a visszacsatolt keletmagyarországi és erdélyi területeken megszűnik az az időszakos lap, amelynek kiadója az Országos Magyar Sajtókamara nem tagja és az 1939. évi IV. t. c. 1. §-a értelmében zsidónak tekintendő.

Amely lapok azután kibírták ezt az első rostálást, azokra nézve egy későbbi rendelet intézkedik.

A 100-1941. M. E. sz. rendelet értelmében 1941. évi március hó 31. napjáig a m. kir. miniszterelnök engedélye nélkül megjelenhetnek az időszakos lapok, amelyek az idegen impérium alatt már fennállottak és a további megjelenésre az ideiglenes katonai közigazgatástól ideiglenes engedélyt kaptak. Az 1941. január 1-én fennállott lapok 1941. évi március

hó 31. napja után azonban csak akkor jelenhetnek meg, ha további megjelenésre a m. kir. miniszterelnöktől a fenti rendelet értelmében engedélyt kértek és kaptak.

Már most ha jól körülmezzük, akkor emberi számítás szerint a rendelet világos, félre nem érthető intézkedése értelmében meg kell szűnnie a helybeli zsidó közlönynek, mert a miniszterelnök nem nyilvánította „zsidó lap”-pá, kiadója pedig Issten és ember előtt egyaránt hiteles, szabályszerű zsidó.

A fejsze tehát a fa gyökerére tételt. A fa még sem fél. Még nem tudjuk, hogy hogyan fog kibújni a hurokból, de bizonyára minden megtörtént már a menekülésre. Az egyik mód az lenne, hogy kiírnák homlokára becsületesen, őszintén, eddig hitvány látszatokkal takart jellegű: zsidó lap. Miért ne? Nem szűgyen az. Nem zsidó munkatársal ugyanis mindig tiszteltbeli zsidóknak számítottak. Utóvégre az sem szűgyen.

A másik sokkal valószínűbb változat szerint a lap hirtelen kiadót változtat. A szabályszerű zsidó helyett egy szabályszerű, kamarai tagsággal védjegyzett nemzsidó név kerül a felelős kiadó rubrikájába. Csak név, mert a csere — ismerte a régi tulajdonos ragaszkodását lapjához — mit sem változtat majd a lap tulajdonjogán. (Sőt szellemi vezetésén sem. Pedig erre vonatkozóan is kifejezetten és határozottan intézkedik az 1939. évi IV. t. c.) Ebben az esetben azonban olyan visszaélésvől lenne szó, amelyre vonatkozóan az iparügyi miniszter intézkedett szigorú megtorlásokkal. Gondolom, mindenki tudja, hogy a strohmanuságról a falazásról van szó.

Ezeken kívül még sokféle változat lehetséges. Ki tudná mind felsorolni. Sőt: ki tudja majd megérteni, belátni, vagy egyáltalán hozzászólni? Ma még csak annyit tudunk, hogy a fejsze a fa gyökerére tételt. Nem sokára újabb tapasztalatok fogják gazdagítani e téren szerzett tipikus ismereteinket. Olvasóinkat bizonyára érdekelni fogják a további fejlemények. (P. I.)

esett. Newyorkban és Washingtonban általában valószínűnek tartják, hogy már legközelebb sor kerül az Anglia elleni általános támadásra.

Wilkie szállodája előtt tüntető asszonyok élelmiszert követeltek.

Rómából jelenti: (MTI.) Londoni hír szerint szerdán kisebb tüntetés volt, amikor Wilkie szállójába érkezett. Hatvan asszony különböző felíratú táblákkal tüntetett az angol élelmiszerelosztási rendszer ellen és több élelmet követelt a munkásságnak.

De Valera rádióban jelentette be az élelmiszervehiányt.

Amsterdamból jelenti a NTL: De Valera ír miniszterelnök szerdán este rádióbeszédet intézett Irország népéhez. Többek között kijelentette, hogy Irországban az ipari termékekben komoly hiány mutatkozik. A teát most már véglegesen adagolni kell. A gabonaméltékben is nagy a hiány. Élelmiszerek és ipari termékek behozatalára Irországnak csak nagyon kevés saját hajó áll rendelkezésére. A jelenlegi háborús időben pedig majdnem lehetetlen teherhajót vásárolni. Közölte továbbá, hogy Irországban továbbra is érvényben marad valamennyi katonai és elővigyázatossági rendszabály.

Az Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékébe lépnek a visszatért keleti és erdélyi országrészek összes szövetkezetei

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A kormány rendeletet adott ki a visszacsatolt keleti és erdélyi országrészekben működő egyes szövetkezetek jogi viszonyának szabályozásáról. A rendelet kimondja, hogy a visszacsatolt országrészeknek Bihar, Szatmár, Ugocsa és Máramaros megyékhez tartozó területén működő szövetkezetek három hónap alatt kötelesek megszűntetni a külföldön vagy a visszacsatolt keleti és erdélyi országrészen székhellyel bíró köpönthban, szövetkezeti szövetségben, ellenőrző kötelékben fennálló tagságukat és kötelesek módosítani alapszabályaikat azokat a rendelkezéseit, amelyek az említett köpönthoz, szövetséghez vagy kötelékhez való szervezeti viszonyukat szabályozzák. A rendelet életbeléptetésével megszűnik az a jogkör, amelyet a megjelölt szövetkezetek ügyei tekintetében akár jogszabályok, akár alapszabályok biztosítottak, a külföldön vagy visszacsatolt keleti és erdélyi országrészekben székhellyel bíró köpönth, szövetség vagy kötelék részére. A rendelet ezután szabályozza a hitelszövetkezetek belépését az Országos Központi Hitelszövetkezetbe.

Frenczel Sándor

tükör és üvegsziszolda

Tábla-üveg nagy raktár

Képkerepezés

Melegágyrámák és üvegek

Nagyvárad, Szt. János u. 44-48.

Telefon: 19-13

Mindenki köteles eleget tenni a bejelentési rendeletnek

Részletes tájékoztató a nagyváradai rendőrség bejelentőhivatalának működéséről

(Második és betegező közlemény)

12. §. (1). Tanintézetbe, nevelőintézetbe, kórházba, gyógyintézetbe, rendházba és más ilyen jellegű köz-, vagy magánintézetbe felvett személyek bejelentését (2. és 3. §.) az intézet felelős vezetője (igazgató, felügyelő, gondnok stb.) katonai (csendőrségi) épületbe felvett személyek tekintetében az épület parancsnoka teljesíti.

(2). Szállodában, penzióban és más szállásadásra szolgáló intézményben ideiglenesen megszálló személyek bejelentését a szálloda (intézmény) felelős vezetője teljesíti.

(3). A hajósokra és hozzátartozóikra, továbbá a hajósok alkalmazottaira vonatkozóan, ha állandóan a hajón (uszályon) laknak és más állandó lakóhelyük (lakásuk) nincsen, a bejelentéseket a hajótulajdonos (cég) teljesíti.

4. Az országos letartóztató intézetekben, kir. bírósági fogházakban,

rendőrségi fogdáknak és toloncházakban fogvatartott személyek, valamint a javító-nevelő-intézetekbe utalt személyek tekintetében a bejelentést az intézet igazgatója (felügyelője, vezetője) teljesíti.

(5). Az előbbi bekezdések értelmében a bejelentés teljesítésére köteles személyt az illetékes rendőri bejelentőhivatalhoz előzetesen bejelentett megbízott útján is teljesítheti.

(6). Az (1—3) bekezdés esetében a bejelentendő személy a bejelentés teljesítéséhez szükséges személyi adatokat a bejelentés teljesítésére kötelezett személlyel közölni s a közölt adatok igazolása céljából rendelkezésére álló okmányait neki bemutatni köteles; ha ennek eleget nem tesz, a mulasztást a bejelentés teljesítésére kötelezett személy az illetékes hatóságnak vagy szervnek (17. §) haladéktalanul tudomására hozni köteles.

kor pedig az előző állandó lakóhelyre (lakásra) vonatkozó kijelentőlap-szelvényt is be kell szolgáltatnia.

Minden házban betűsoros nyilvántartókat kell vezetni a lakókról

23. §. Az egyes házakban állandóan vagy ideiglenesen lakó minden személyről — tekintet nélkül ezek korára és arra, hogy milyen minőségben laknak a házban — a ház tulajdonosa betűsoros nyilvántartókönyvet köteles vezetni.

24. §. (1). A betűsoros nyilvántartókönyvbe csak a be- és kijelentőlapok lebélyegzett igazolószelvényei vagy a rendőrség hivatalos értesítése alapján szabad adatokat bevezetni.

(2). A bejelentés teljesítésére kötelezett személy a betűsoros nyilvántartókönyvbe való bevezetés céljából a be- és kijelentőlap igazoló szelvényét a 17. §. (1) bekezdése értelmében történt lebélyegzés után azonnal köteles a ház tulajdonosának (megbízottja 26. §.) bemutatni. A betűsoros nyilvántartókönyvbe való bevezetését a ház tulajdonosa (megbízottja 26. §.) a be- vagy kijelentőlap igazolószelvényén igazolni és az adatok bevezetése után az igazolószelvényt a bejelentést teljesítő személy részére haladéktalanul visszaadni köteles.

25. §. (1). A betűsoros nyilvántartókönyvbe az adatokat tintával kell be-

írni és a már beírt adatokat vakarással, áthúzással vagy más módon olvashatatlanná tenni tilos.

(2). A betűsoros nyilvántartókönyvet állandóan abban a házban kell tartani, amely ház lakóiról azt vezetik és azt a hatósági közegek felhívására bármikor fel kell mutatni.

(3). A megtelt betűsoros nyilvántartókönyvet a háztulajdonos megőrizni köteles. A ház lebontása, illetőleg a lakóház ily rendeltetésének végleges megszűnése esetén a betűsoros nyilvántartókönyvet elismervény ellenében az illetékes rendőri bejelentőhivatalnak kell beszo-

gáltatni.

(4). A megtelt betűsoros nyilvántartókönyvet a háztulajdonos kezeli, a háztulajdonosnak a 11. §. (2) 18. §. (1), a 23., 24. és a 25. §-ban megállapított kötelezései azt terhelik, akit a háztulajdonos ezek teljesítésével írásban megbízott, vagy aki jogszabály vagy szerződés értelmében a ház kezelésére jogosult (haszonélvező, házaszombérlő, házgondnok, társas háztulajdonnal a közös képviselő, házkezelői jogkörrel felruházott zárgondnok, vagy más személy).

26. §. Ha a házat nem maga a háztulajdonos kezeli, a háztulajdonosnak a 11. §. (2) 18. §. (1), a 23., 24. és a 25. §-ban megállapított kötelezései azt terhelik, akit a háztulajdonos ezek teljesítésével írásban megbízott, vagy aki jogszabály vagy szerződés értelmében a ház kezelésére jogosult (haszonélvező, házaszombérlő, házgondnok, társas háztulajdonnal a közös képviselő, házkezelői jogkörrel felruházott zárgondnok, vagy más személy).

A rendőri őrszobákban kell jelentkezni a bejelentőlappal

13. §. A bejelentési kötelezettséget a be- és kijelentőlapok kitöltésével és az illetékes rendőri őrszobákhoz benyújtásával kell teljesíteni.

14. §. A be- és kijelentőlapokat a dohánytözsdekben lehet beszerezni. A dohánytözsdekben minden be- és kijelentőlapért 2—2 fillért kell fizetni, kivéve a szállodai vendégek bejelentésére szolgáló 3) a. és 4) a. számú be- és kijelentőlapokat, amelyekért 10—10 fillért kell fizetni.

15. §. (1). A be- és kijelentőlapokat a valóságnak megfelelő adatokkal, tintával pontosan és olvashatóan kell kitölteni.

(2). Minden bejelentési kötelezett, sőt alá eső személyről külön be- vagy kijelentőlapot kell kiállítani, kivéve a családfő (anya, eltartó) családi nevével viselő 12 éven aluli fiúgyermek-

ket és 16 éven aluli leányokat, valamint az 50 éven felüli törvényes feleséget, akire nézve a bejelentést a családfő lapján kell megtenni.

16. §. A bejelentett adatok valódiságáért a bejelentést teljesítő a 12 §-ban említett esetben pedig az adatokat szolgáltató személy felelős.

17. §. (1). A be- és kijelentőlapokat az illetékes rendőri őrszobákban kell benyújtani. A be- és kijelentőlapok igazoló szelvényét le kell bélyegezni és a bejelentést teljesítő személynek vissza kell adni.

18. §. (1). A bejelentés teljesítésére kötelezett a be- és kijelentést igazoló szelvényt a 11. §. (2) bekezdésében megjelölt személyeknek haladéktalanul bemutatni köteles. Ennek megtörténtét az említett személy aláírásával köteles igazolni.

Gondosan meg kell őrizni a be- és kijelentőlapok szelvényét

(2). A be- és kijelentést igazoló szelvényt gondosan meg kell őrizni és azt a hatósági közegek felhívására hatósági eljárások alkalmával fel kell mutatni.

19. §. Ha a bejelentési kötelezettség alá eső 12—70 éves férfi állandó lakóhelyéről (lakásából) ideiglenesen eltávozik, állandó lakásán (hozzátartozóinál, szállásadójánál, háztulajdono-

sánál stb.) ideiglenes lakóhelyét köteles hátrahagyni.

20. §. (1). A 12. életévét elért, de 70. életévét még meg nem haladott férfinak lakóhelyéről (lakásából) való végleges elköltözésének bejelentésekor az utolsó állandó lakásra (lakóhelyre) vonatkozó bejelentőlap-szelvényt, az új állandó lakóhelyre (lakásba) beköltözésének bejelentése-

Friss szállítmány!

Mélyen leszállított árak!

Női és férfi sár és hó cipők
gyermek

minden számban. Oriási választék, legolcsóbb beszerzési forrás női-, férfi-, gyermekecipőkben.

JUHASZ Hlatky Endre (Zöldfa) u. 1
Szent László tér sarok.

Szállodák és penziók kötelezettségei

27. §. A szállodák, penziók és más szállásadásra szolgáló intézmények felelős vezetői, illetőleg ezek megbízottjai (12. §. (5) bekezd.) az ideiglenesen megszálló vendégeikről szállodai nyilvántartókönyvet is vezetni kötelesek.

28. §. (1). A szállodai nyilvántartókönyvbe az adatokat tintával kell beírni és a már beírt adatokat vakarással, áthúzással, vagy más módon olvashatatlanná tenni tilos. A szállodai nyilvántartókönyvet a rendőri bejelentőhivatalhoz, naponta be kell mutatni és a rendőrhatalóságnál felhívásra át kell adni. A szállodai nyilvántartókönyvet a hatósági közegek felhívá-

sára bármikor fel kell mutatni.

(2). A megtelt szállodai nyilvántartókönyvet elismervény ellenében a rendőri bejelentőhivatalhoz kell beszo-

gáltatni, amely azt tíz évig köteles megőrizni.

A szabályok megszegése, kijátszása és az előírt kötelezettségek elmulasztása kihágást képez s 15 napig terjedő elzárásbüntetést, enyhébb esetekben 200 pengőig terjedő pénzbüntetést von maga után.

Nagyvárad, 1941. január 25-én.

A kapitányság vezetője:

Dr. Horváth György s. k.
m. kir. rendőrfőtanácsos.

A nemzeti szocializmus nyolcesztendősi diadalát ünnepli Németország

Csütörtökön este fél hét órakor ünnepi beszédet mond Hitler

Róma. (Stefani.) Holnap lesz nyolc éve, hogy Németországban a nemzeti szocialisták átvették a hatalmat. Ennek a napnak előestéjén az olasz sajtó ünnepli a német-olasz sorsközösséget.

Berlin. (NTI.) Ma, január 30-án a nemzeti felemelkedés napján a Führer beszédet intéz a német néphez. A beszédet hat óra 30 perckor valamennyi német adó közvetíti. Az esti hírszolgálat után az adást megismétlik.

H I R E K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

NAGYVÁRAD,
SZILÁGYI DEZSÓ-UTCA 5 SZÁM.

ELŐFIZETÉSI ARAK: Egész évre 30.
félre 15, egy óra 250 pengő
Egyes szám ára 10 fillér

Telefon: 12-27.

Postatakarékpénztári csekk számlánk
száma: 72.301.

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem
adunk vissza

**PÉNTEKRE VIRRADÓ ÉJJEL TI-
LOS MINDEN MULATSÁG.** Budapest-
ről jelentik: A belügyminiszter rende-
letet adott ki, amelyben a népszámlá-
lás kérdésekre való tekintettel 31-ére
virradó, azaz pénteken éjszaka betil-
tott az ország területén mindenféle
mulatságot. A belügyminiszteri rende-
let szerint a már kiadott engedélyek
visszavonandók.

**ELTEMETÉK BOROS GYÖRGY
UNITÁRIUS PÜSPÖKÖT.** Kolozs-
várról jelenti a MTI: Ma délben tem-
ették igen nagy részvét mellett dr.
Boros Györgyöt, az erdélyi unitárius
egyház nyugalmabonult püspökét.

**Allami temetésben részesítik az el-
hunyt német igazságügyminisztert.** Ber-
linből jelentik: A Führer elrendelte,
hogy az elhunyt dr. Günther igazság-
ügyminiszter részesítsék állami temet-
ésben.

Gyorsírást, gépirást

Szabó Ferenc
okl. írásszaktanítónál tanulhat
Kossuth L. u. 11. II. em.

**Rendelet a gyógyszerkészletek beje-
lentésére.** Budapestről jelentik: (MTI)
A Budapesti Közlöny január 30-iki
számában jelenik meg az iparügyi
miniszter rendelete a Magyar Szent
Koronához visszacsatolt keleti és erdélyi
ország-részekben lévő nyilvános és házi
gyógyszertárak gyógyszerkész-
letének bejelentéséről. A rendelet ér-
telmében a Magyar Szent Koronához
visszacsatolt keleti és erdélyi ország-
részen lévő minden olyan nyilvános és
házi gyógyszertár vezetője, amely
gyógyszertárak a rendelethez melé-
kelt jegyzékben felsorolt gyógyszerekből
készlete van, köteles a készlete-et az
1941. január 31-én meglévő állapot
szerint a gyógyszer iparbizottságnak
(Budapest, Személynök utca 27. fe-
bruár 15-ig bejelenteni.

**Harminc juhfeldolgozó üzemet álli-
tanak fel az országban.** Budapestrel
jelentik: (MTI) A földművelésügyi mi-
niszter intézkedett, hogy a juhászatok
jövedelmezőségének előmozdítása cél-
jából az ország juhtartással foglalko-
zó vidékein, a miniszterium kezde-
lményezésével tejtájtvevő és feldolgozó
üzemeket létesítsenek, melyek a na-
gyobb távolságra nem szállítható juh-
tejet, a helyszínen átveszik és sajtfél-
gyártmánnyá dolgozzák fel. Egyelőre
30 ilyen tejtájtvevő üzemet állítanak
fel. Közülük 13-at a visszatért erdélyi
részekben.

Autó és gépiavító

**Kapalai
Ferenc**

Gróf Csáky utca 27. sz.

**Befejeződtek az országos nép és csa-
ládvédelmi alap munkálatai.** Pécsről
jelentik: (MTI) A belügyminiszter a
mult év novemberében az országos
nép és családvédelmi alap munkálatai-
nak vezetésére Esztergár Lajos pécsi
polgármestert, miniszteri biztossá ne-
vezte ki. A polgármester befejezte a
szervezési munkálatokat és miniszteri
biztosi megbízatása alól felmentését
kérte. A belügyminiszter pénteken le-
érkezett leirata a felmentést engedé-
lyezte.

**Munkatáborba kerülnek Amerikában
a fegyverviszonyban szenvedők.** Was-
hingtonból jelentik: (NTI) Az Egyesült
Államok hét államában rövidesen
munkatáborokat létesítenek azon szá-
mára, akik lelkiismereti okokból vo-
nakodnak katonai szolgálatot teljesí-
teni. Tulnyomórészt quekerekéről és
mennonitákról van szó, akiket elősor-
ban erdei munkáknál foglalkoztatnak.

Visszaadják a Csiki Magánjavakat.
Csikszereda. Saját tud. Amint ismeretes,
a csiki székelyek milliárdos erdő,
épület, bank vagyonát a románok 1923
évből elkobozták és minden ellenszól-
gáltatás nélkül román állami vagyon-
nak nyilvánították. A Nemzetek Szö-
vetsége annakidején az erdő és épü-
letvagyonból visszaittelt bizonyos há-
nyadot, de a román állam azt is csak
azzal a feltétellel volt hajlandó átad-
ni, ha az érdekeltek a többi vagyon-
is lemondanak. Ezt, természetesen, a
dr. Pál Gábor országos képviselő ve-
zetése alatt álló igazgatótanács nem
tehetette meg és így az állam korátla-
nul használta, rongálta és tarolta az
erdőbirtokot. A felszabadulás után a
kormány dr. Pál Gábor képviselőt biz-
ta meg azzal, hogy mielőbb készítsen
leltárt a Magánjavak vagyonállomá-
nyáról. Ez most folyamatban van, —
mely után megtörténhetik a döntés ar-
ra nézve, hogy a hatalmas vagyon
visszakerüljön eredeti rendeltetéséhez:
a csiki székelyek iskolái és népjóléti
támogatásához.

**A Sarkad és Vidéke Ipartestület ha-
gyományos farsangi jelmez báltát ez
évből az eddigiekénél is nagyobb keret-
ben, február 8-án este tartja székháza-
nak összes termeiben. Az estélyre, —
amely vidámnak, hangulatosnak és a
jelmezek sokaságától változatosan
színpompásnak ígérkezik, szeretettel
várja a kitűnő rendezőség a megszá-
lás alól felszabadult békési magyaro-
kat is. A legérdekesebb jelmezbe öltö-
zötték értékes díjakat nyernek. Az es-
tély szigorúan zártkörű, meghívó igé-
nyelhető az ipartestület báltrendező bi-
zottságától.**

FERENC JÓZSEF KESERŰVIZ

Nagyvárad thj. város polgármestere
Ad. 535—1941. szám.

HIRDETMEY

Felhívom a népszámlálással megbi-
zított összes számlálóbiztosokat és fe-
lülvizsgálókat, hogy a folyó évi fe-
bruár hó elsején kezdődő népszámlálá-
shoz szükséges és itt visszamaradt
nyomatványok átvétele és a további
tennivalók megbeszélése végett 1941
január 31-én (pénteken) — a törvé-
nyes jogi következmények terhe alatt
— feltétlenül és pontos időben, a vá-
ros háza nagy tanácstermében délután
5 órakor megjelenni szíveskedjenek.
Nagyvárad, 1941. évi január hó 30-án

Dr. Soós, polgármester.

**UJABB NAGY FÖLDRENGÉS VOLT
ROMANIABAN.** Bukarestből jelentik:
(NTI) A földrengést jelző készülék ki-
lenc óra után kevéssel három fok
erősségű földrengést jelzett, amelynek
kiinduló pontja ugyanazon a helyen
volt, mint a multévi katasztrófáé. A
földrengést Galacban is érezték.

**LORD SUNNERT NEVEZTÉK
KI A VILÁG FŐCSERKÉSZÉVÉ.**
Amszterdamból jelentik (MTI.): Ba-
den Powell utódává szerdán lord
Sunnert nevezték ki. Azelőtt Victoria
allam kormányzója és az ausztráliai
cserkészmozgalom vezetője volt.

A Szigligeti Társaság választmánya.
Részletesen beszámoltunk a Szigligeti
Társaság ünnepélyes keretek között
kedden délután lefolyt tisztújító köz-
gyűléséről. A vezetőség és a népes vá-
lasztmány teljes tagnévsorát alább kö-
zöljük: Ügyész: dr. Czeglédy Miklós
ügyvéd, királyi közjegyző. A választ-
mány tagjai: Sulyok István reformá-
tus püspök, Horváth Árpádne, Ba-
lajthy Jenőné, dr. Paál Árpád képví-
selő, Materny Imre ev. esperes, Hege-
düs Nándor, Follmann Géza, Radó Pal-
tanár, Marót Sándor lapszerkesztő, Bi-
ró József műtörténész, Balogh István
festőművész, Szilágyi Dézsa, Horthyné
Csigly Ella, Kursinszky Kálmán ta-
nár, Martsa Dénes tanfelügyelő, dr.
Soós István, dr. Thury Kálmán Kört-
máros László, dr. Szabó Lajos, Csernák
Béla, Székely Gyula, dr. Vezsár Istvan-
né, Arvay Árpád, dr. Patzko Elemér,
Oláh Béláné, Perédi Alél, Katona Bé-
la, Bánáss László, ir. Krüger Jenő,
Erődy Béla, Maczalik Alfréd festőmű-
vész, Mikes Ödön, Komáromy Mih-
helyfi Elvira, Castanoné Kőszeghy Ma-
rienne, Raffy Ádám. Irodalmi és pá-
lyabíráló szakosztály: elnök: Tabéry
Géza, tagok: Berde Mária, Nadányi
Zoltán, Krüger Jenő, Horthyne Csigly
Ella, Balogh István, Mikes Ödön, Ma-
czalik Alfréd, Könyvtári szakosztály:
elnök: Bodnár Mária, tagok: Martsa
Dénes tanfelügyelő, Perédi Adél. Fej-
lővessé és ünnepélyt rendező szakos-
ztály: elnök: Daróczy Lajos, tagok: Ar-
vay Árpád, Nadányi Zoltán, Bélyky
László, Parlagh Lajos, Bíró György.
Pénzügyi szakosztály: elnök: Horvath
Árpád, tagok: Balajthy Jenő, Már-
tonffy Zoltán, Hanzlián Ede.

**Február 14-én tárgyalják Hámori
Bíró Pál és társai valutacsallási ügyét**
Budapestről jelentik: (Esti Ujság)
Nagy feltűnést keltett annakidején,
hogy a valutaügyészség Hámori Bi-
ró Pál, a Rimamurányi és Salgótarjani
Vasúti Rt. vezérigazgatója és társai el-
len valutatörvénybe ütköző büntett
gyanúja miatt eljárást indított. Azzal
gyanasítják őket, hogy a Nemzeti
Bank megtévesztésével, koholt számlák
alapján, külföldi valutát igényel-
tek, amivel több mint hárommillió
pengő kárt okoztak a magyar közgaz-
daságnak. A valutaügyészség lefolytat-
ta a nyomozást, elkészült a vádirat, —
amely szerint Bíró Pált és társait, va-
lutabejelentés kötelezettségének elmu-
lasztása vétségével vádolja. Az ügy-
gyel február 14-én foglalkozik a bu-
dapesti büntető törvényszék.

**Képzőművészek és Műbarátok Gaz-
dasági Szövetkezet,** mint megirtok,
képkiállítás rendezett Nagyváradon, a
Park szálló épületének Nagy Sándor
utcai frontján levő egyik üzlethelyi-
ségben. A városi közönség örömmel
látogatja a szép kiállítást, amelyen a
legnevesebb budapesti festőművészek
reprezentáns művei láthatók, s amely
naponta reggel 9—12-ig és délután
2-től 9 óráig van nyitva. A belépés díj-
talan.

Menetjegyek váltása a villamos-vasúton

Néhány nappal ezelőtt lapunk egyik
számában „Sok fillér sokra megy” cím
alatt cikket közöltünk, melyben ramu-
tattunk arra, hogy a közönség köréből
több oldalról panaszt emeltek, mint-
hogy a villamosvasut jegykiadó ka-
lauzai a jegyváltás alkalmával nem
alkalmazkodnak a lei és a pengő át-
számítására vonatkozó rendelkezésekhez.
Ez ügyben munkatársunk felkeres-
te komjatszeji Kelety Károlyt, a
nagyváradai városi vasut vezérigazga-
tóját, aki erre vonatkozólag a követ-
kező felvilágosítással volt szives
szolgálni:

„A vezetésem alatt álló nagyvára-
di városi vasut személyzetet utasi-
tottam, hogy a pengő és lei át-
számítására vonatkozó rendelkezésekhez
a legszigorúbban alkalmazkodjék. Ha
tehát akadnak egyes kalauzok, akik
ezt a rendelkezést oarmely forma-
ban kijátszani próbálják és ezzel az
eljárásukkal az utazó közönséget
megkárosítani igyekeznek, ezekkel
szemben a legszigorúbban fogok fel-
lépni, mivel nem tűrhetem, hogy a
villamos vasuton bárki a legkisebb
szabálytalanságot is elkövettesse.
Utastottam a vonalon tartzkodó
jegyellenőrző személyzetet is, hogy
mar korábban kiadott rendeleteimet
a legszigorúbban ellenőrizték és a
legkisebb visszaélést nekem azonnal
személyesen jelentsék. Az utazó kö-
zönséget viszont ezuton kerem, hogy
minden egyes alkalommal, ha a
jegyváltásnál, de más esetben is az
utazás alkalmával valamely sérelem
érne, úgy azt a vonalon tartzkodó
ellenőrökkel azonnal közölje. Ha az
ellenőrök történetesen nem tartó-
zkodnak a villamoson, úgy mód-
jukban áll az utasoknak a panaszt
a Szent László téri városarokban
a vezénylő főkalauzsnál megtenni, —
akit utastottam, hogy a közönség
panaszait a helyszínen orvosolja. —
Mindenesetre arra kerem a nagyér-
demű közönséget, hogy minden
egyes alkalommal a kalauzoknak
sapkáján levő számát, továbbá a ko-
csi betűjelzését és vonalat, valamint
az előforduló eset pontos idejét je-
gyezze fel, hogy ezzel a nyomozást
lehetővé tegye. Ha pedig az eset su-
lyosabb természetű, úgy kerem a
nagyérdemű közönséget, hogy a pa-
naszt a városi vasut üzletigazgató-
ságának írásban jelentsék be a fenti
pontban megadott adatok közlésével,
avagy pedig, amennyiben soronkí-
vüli elintézését kíván, úgy minden al-
kalommal a hivatalos órák alatt a
nagyérdemű közönségnek személye-
sen is rendelkezésére állók.”
Eddig tartott komjatszeji Kelety
Károly vezérigazgató nyilatkozata, —
amelyet örömmel és kérészszéggel ho-
zunk olvasóink tudomására, mint-
hogy meg vagyunk győződve arról,
hogy a városi vasut mint a multban,
úgy a jövőben is minden tekintetben az
utazó közönség érdekeit fogja szem-
előtt tartani.

**Földrengés rázta meg a kaliforniai
partvidéket.** Los-Angelesből jelentik:
(NTI) Szerdán a késő délutáni órák-
ban földrengés rázta meg Los-Angelest
és környékét. A kaliforniai partvidé-
ken is történtek könnyebb földrengé-
sek. A károkról eddig még nincs bő-
vebb részlet.

Hetvenéves házassági évforduló.
Szolnokról jelentik: (MTI) Dévaványán
Szarka Lajos 92 éves gazdálkodó és
felesége, aki 87, most ünnepelték há-
zasságuk 70-ik évfordulóját. Az asz-
szony Borsi Eszter. A ritka családi
ünnepélyen a még életben lévő 2
gyerekük, 15 unoka és 14 dédunoka
jelent meg.

KÖZGYÜLESI HIRDETMEY
Nagyvárad-velencei közbirtokosság
1941 március hó 2-án, délután 2
órákor tartja rendes évi közgyűlését
a Mátyás király-ut 99. számú helyi-
ségben, melyre a tagokat tisztelettel
meghívja a vezetőség.
Nagyvárad, 1941. jan. 30.

A bizományba adott petróleum-igénylő lapok elszámolása

Nagyvárad. Saját tud. A városi katonai parancsnokság alatt működő közlemezési hivatal petróleum igénylő lapokat osztott szét bizományba, fűszerkereskedők és dohánytőzsdések részére. Ezeket a lapokat 2 fillérért árusították, utólagos elszámolási kötelezettséggel. Ezek az igénylő lapok csak december hóra voltak érvényesek s január hónapban már, újabb rendelkezés értelmében a petróleum ellátása jegyrendszer alapján történt.

Az igénylő lapokkal a fűszerkereskedők és dohánytőzsdék több mint fele még mindig nem számolt el. A közlemezési hivatal szóbelileg már felszólította őket s most, ezután intéz felhívást, hogy a hét folyamán a megmaradt lapokat vigyék be a hivatalba s az eladott lapok árával pedig számoljanak el.

Dr Gáldy László előadása a Filológiai Társaságban Erdély feladatairól

Budapestről jelenti a Magyar Távirati Iroda: A filológiai társaság szerdai közgyűlésén dr Gáldy László egyetemi magántanár tartott előadást „Erdély hivatása Délkelet-Európa művelődésében” címmel. Erdély a történelem folyamán ezer éve az európai kultúra keleti kapuja volt. — Mindazon értékeket, amelyeket Európa létrehozott, a specifikus magyar lélek szűrőjén szűrte át és így ebben a magyaros formában sugározta tovább kelet felé. Ezt a hivatást mindig akkor teljesítette legjobban, amikor a magyarság kulturájával zavartalanul egybeforrt. Amikor azonban Erdélyt kitepték a magyar állami keretéből, ezzel Európa kulturája ellen követte el bünt. Erdély magas kulturáját egy gyökértelen kulturájú népek rendelték alá és a veszélyes helyzet tragikus következményét csak az erdélyi lélek ereje tudta elláritani. A tudományos felkészültségre valló előadást nagy tetszéssel fogadták.

M. Kir. Allamvasutak nagyváradai osztálymérnöksége

589-a—1940. sz.

Hirdetmény

Nagyvárad-Ossipuszta állomások között a pályatest mentén levő kb. 4500 m. területen mintegy 1400 kévét tartalmazó lábonállós adás levágására és a kitermelt nádnak vashuzal hozzáadásával mennyézet szövet (stuccaturrá) való feldolgozására részegedés ellenében versenypályázatot hirdetünk. Erre vonatkozó közelebbi felvilágosítás a MÁV nagyváradai osztálymérnökségénél, Hortlív Miklós ut 47. szám alatt a hivatalos órák alatt szerzhető be, hová az írásbeli ajánlatok 1941. február 5-ig küldendők be. Az ajánlat megítése előtt, pályázó a pályát a helyszínen, a 44. és 45-ös űrházak között a pálya baloldali mezejében.

Magyar Kir. Allamvasutak Nagyváradai osztálymérnöksége

Almásy lakatos

szerelést, javítást vállal Rimanóczy u. 10 sz.

SZINHÁZ

Pénteken délután tartja alakulóülését a színügyi bizottság

Szegeden és Pécsen is baj van a színházai

A színügyi bizottság pénteken délután 5 órakor tartja első, alakuló gyűlését a városházán. A legfőbb ideje volt már, hogy a színház-kérdés rendezését napirendre tűzzék, mert a váradi színház, annyi régi, tündöklő este fényes sikerei után csak vergődik és vegetál s azok, akik néha bértenek a bérleti napokon is félig üres nézőtérre, önkénytelenül Lovász Károly szivelfacsaró versének refrénjére gondolnak és egy kis változtatással azt mondják: „Mi nem ezt a színházat akartuk”. És főképp nem ezeket a szindarabokat akartuk.

De ha végignézzük a nagyobb vidéki színpadokon, megdöbbenés kell megállapítanunk, hogy nemcsak Nagyváradon kong ürességtől a színház, hanem Szegeden és Pécsen is. Pedig mind a két nagy vidéki városban elsőrendű társulatok játszanak, jószervezetten, kitűnő erővel. — és mégis, az ottani lapokból ugyanazt olvashatjuk, amit már mi is megírtunk: *haladik, vergődik a jobbsora érdemés vidéki magyar színház.*

Szegeden egy premontrai paptanár igyekezett megrázó erejű cikkben felrészni az ottani közönséget közönyéből. Pécsen pedig egyik ottani nagy lap társunk vezércikkét írta a színházról és amit ír: szinte pontosan ráillik arra a szomorú helyzetre is, amelybe a nagyváradai színház sodródott.

A pécsi *Dunántul* című lap vezércikkében többek között ezeket írja:

Az elmúlt hetek színházi tapasztalatait leszűrve, még nem merjük apertén kimondani, hogy a mesealkalmi metropolis közönségének háziszervezője, Erdélyi Miska, aki a Tabáni orgonák és egyéb búfelejtő műfajok megalkotásával gazdagította színpadi irodalmunkat. Nem állítjuk azt se, hogy Pécs közönségének művészi ízlése csak a zsinórpádlás magasságában mutogatott lábikrákra reagál s hogy ez a közönség csak a „Teve van egy pupu, két pupu” kezdetű népdalban fedezi fel a költői ihletet, egy azonban bizonyos: Shakespeare nemcsak az időben, de térben is meglehetősen eltávolodott tőlünk. S a nagy angol költő sorsára jutottak ebben a bánatos szezonban a magyar klasszikusok is. A színház nézőtere mindennap bántóan és vadlón tátong a színpad felé, amelynél egy kedvét veszített, kerékbotort ambícióju ensemble vív reménytelen küzdelmet egy kétségbeesett közönnnyel. Az üres nézőtér árulója annak a „okszor hivatkozott lelkiségnek, amely eddig örök és elthatalatlan kultúrsumjáról volt nevezetes. Tíz-tízzerőt, száz hervaadozik esténként a piros plüssökön, az előkelőségekre hagyományosan kötelező páholyokban Diogenes minden kirándulása kudarcra végződniek. Néhány tiszteletteljes és még kevesebb öszinte érdeklődő menti meg a színházról, Pécs városát attól a szegénytől hogy Thalia pécsi temploma kénytelen legyen bezárni kapuit.

Vajjon véglegesen és visszavonhatatlanul megállottunk volna a kaptafá operetteknél és értelmünk már többé sohasé szomjuhozza a komor ibsen mélyértelmű szavait s már nem volna

semmi kulturközösségünk a legnagyobb emberi elmék halhatatlan alkotásaival? Az ostromolt Párizs színház-bajáró közönségét csak kosonériák tudták szórakoztatni s a „francia esprit” hordozói, Párizs nagy lepedőlapjai nem a hősi ellenállást szították, de valósággal üvöltöztek a kenyér, zsír és tojás állandó drágulása miatt. A mi életünk is ostromlott varban zajlik, de — mi nem vagyunk franciák. A magyar szellemtörténet egén olyan állócsillagok tündökölnék, mint Madách és Széchenyi, Petőfi és Ady, mi európai életünket Szent Istvánnal kezdtük. Corvin Mátyással folytattuk és a világnak eme kis zugában sohasem fogjuk befejezni. A magyar kultúránk konglomerátum, de mégis olyan zárt egység, amelyet semmiféle más nációnem mutathat. Szellemi energiánk töretlenek s tudjuk, hogy itt minden komponens azonos fontossággal és jelentőséggel bír. A színház éppen olyan kultúrtenyező, mint az iskola s legigazabban akkor az, ha prózai alkotásokat közvetít. A színházban Shakespeare vagy Madách drámája a háziur, a Tabáni orgona ott csak vendégként ilatozhat. Pécsen a helyzet hetek óta fejtetn áll. A vendég, amelynek szíllást adtak, imé, száműzte a háziurat. Vajjon meg kell-e változtatni ezt az állapotot, vagy van-e reményünk arra, hogy az magától megváltozik?

A kérdést, amivel a pécsi lap cikkét befejezi, mi is felelhetjük. De nyomban hozzáfűzhetjük azt is, hogy ez az állapot, amint hónapok óta tapasztaljuk, nem fog megváltozni magától. Ennek az oka már a váradi színház szervezkedésekor nyilvánvaló volt. A fiatal és ambiciózus igazgató, aki régebben maga is operettben volt, tisztán operette ensemblét szervezett és nem is gondolt arra, hogy ezzel az együttessel komoly műfajokat reprezentáló darabokat színterhozzon. De nem gondolt láthatólag arra sem, hogy amikor *hátszervi száműzés után bejuthattak Váradra a művészi magyar filmek*, a közönség minden érdeklődése a hangosfilm felé fordult és ekkor a színháznak *még többet és még jobbat kell adnia, mint a filmnek és ami fő: más, igaz irodalmat és művészetet.*

De ki mondhatja azt tiszta lelkiismerettel, bármekkora jóakarát és szeretet vezesse is a magyar színházal szemben, hogy a mi jó közepes együttesünk gyenge operettek előadásaival eredményesen elhódíthatja a magyar filmre jogosan sóvárgó közönséget a mozitól? Senki.

Itt van tehát az a pont, amelynél meg kell találni a színházválság megoldásának kérdését. A színházgató, ha százszázalékban teljesíti a közönség óhaját, amelyben jó műsort, jó előadást kíván, már *remélheti*, hogy megmenti hátralevő szezonját a teljes közönybe fúlástól.

A közönségnek azonban nemcsak igényelni kell valamit a színházról, hanem támogatnia is kell azt, más-ként az egész színügyi bizottsági buz-zózkodás nem lesz egyéb kilyukadt mentőöv.

Ha a színház megadja azt a mű-

sort, olyan előadásokkal, aminőkhöz negyvenéves színházunk közönsége hozzászokott és ha a közönség tömeges bérletjegyzéssel támogatja a színházat munkájában, megtalálják azt a bizonyos kolumbuszotját és a mozik mellett színházunk is virulásnak indulhat. Huzella Csön

A színházi iroda közleményei:

— **A Bécsi gyors** — filléres helyárrakkal pénteken este második filléres helyáru előadásban lesz a színház műsorán a bemutató szereposztásában. Minden földszinti jegy 80 fillér, minden emeleti jegy 50 fillér, páholy 5 személyre 4 pengő.

— **Tokaji aszu** — szombaton délután 4 órakor kerül színre első délutáni filléres helyáru előadásban, 80, 50 filléres helyárrakkal.

— **Judith kapitulál.** Eredeti bemutató szombaton este a Szigligeti Színházban. A pénteki főpróbára már teljesen elkészült a színház együttese a Judith kapitulál című zenés vígjáték nagyváradai előadásaira. A szerzők Ságody József és Illiczky László személyes irányítása mellett az utolsó simításokat végzik a darabon. A Judith kapitulál szövege szellemes, fordulatos, ötletes és szórakoztató, zenéje melodikus, fülbemászó. A vígjátékot Tihanyi Vilmos főrendező rendezte a legnagyobb körültekintéssel. A vadonatúj díszleteket Kovall István, a Nemzeti Színház díszletfestője festette, ami fővárosi szint varázsol a színpadra. — A Judith kapitulál címszerepét Jurk Ica játssza, míg a többi főszerepeket Komlós Juci, Rappert Dódi, Horváth Mici, Boros Mancsi, Berengh Béla, v. Molnár Iván, Nagy Ferenc, Bihari Zoltán, Lendvay József, Barsy Béla játsszák. A zenekart Sárdi Alajos vezényli. A Judith kapitulál szombat esti díszbemutatójára több fővárosi színpadi író, újságíró, fotóriporter érkezik, hogy külön tudósításokban számoljanak be a nagyváradai előadásról, amelynek legközelebbi allomása Budapest lesz. A Judith kapitulál szombat este A. bérletben, vasárnap délután 4 és este háromnegyed 8 órakor bérlet-szünetben és hétfőn este B. bérletben lesz a színház műsorán, mindenkor rendes helyárrakkal.

— **A Szavillai borbély Nagyváradon.** Előzetes színházi jelentés. Február hó 5-én, szerdán este háromnegyed nyolc órakor a Szigligeti Színházban vendégszerepel a budapesti Operaház és a Városi Színház kiváló tagjainak együttese. Színrekerül: Rossini 3 felvonásos vgioperája a Savillai borbély. A szezon első opera előadása. Közreműködnek: dr Dálnoky Viktor, Szabó Ilonka, Rácz Tilda, Csóka Béla, Szóts D. Péter, dr Sándor István, Szabó Lajos, 40 tagu zenekari kísérettel. Nagy kórossal.

Heti műsor:

Csütörtök este háromnegyed 8 órakor filléres helyárrakkal: **Bécsi gyors.** Pénteken este háromnegyed 8 órakor filléres helyárrakkal: **Bécsi gyors.** Szombaton délután 4 órakor filléres helyárrakkal: **Tokaji aszu.** Operett. Szombaton este háromnegyed 8 órakor a Szigligeti színház eredeti ősbemutatója: **Judith kapitulál.** Szövegét írta Ságody József. Zene: Illiczky László. A bérletben. Rendes helyárrakkal. Vasárnap délután 4 órakor: **Judith kapitulál.** (Másodszer). Vasárnap este háromnegyed 8 órakor: **Judith kapitulál.** (Harmadszer). Hétfő este háromnegyed 8 órakor: **Judith kapitulál.** (Negyedszer). B. bérletben.

„A legnagyobb erő a nemzeti és szociális gondolat”

Hitler vezér nagy beszéde Németország ünnepnapján

Rége nem látott örömmünnepe volt Berlinnek a mai nap délutánja. Száz-
ezres tömegek jelenlétében vonult
Hitler vezér és kancellár az immár
történelmi nevezetességűvé lett berli-
ni Sport-palotába, hogy elmondja a
nemzeti szocialistamozgalom 8-ik év-
fordulójára hirdetett és az egész köz-
véleménytől lélekzetviasszafojtva várt
beszédét.

Pontosan délután fél 4 órakor je-
lent meg Hitler vezér és kancellár
kimondhatatlan örömjongás közé-
pette a Sport-palotában.

A Vezér Göbbels propaganda-
miniszter rövid keresetlen szavakkal
köszöntötte.

— Ezelőtt nyolc esztendővel száz-
ezrek és százazrek vonultak fel ugyan-
erre a helyre, Vezérem, hogy köszönt-
sék Önt és örök hűséget esküdjének.
Azóta nyolc esztendő múlt el s a né-
met nép soha nem látott fejlődésnek
vált szemtanúja. Ön, Vezérem, győ-
zelemről-győzelemre vezette ezt a né-
pet. Ezért ma megújítjuk szent eskü-
vésünket: a nehéz idők még inkább
Ön mögé csoportosítanak mindnyá-
junkat.

Lélegzet visszafojtva hallgatta a
Sport-palotát zsúfolásig megtöltő
nemzetiszocialista tömeg a Vezér és
kancellár felszólalását.

A vezér beszél

— Sokszor volt már a világtörténe-
lem folyamán kormányváltás —
kezdte beszédjét Hitler vezér és
kancellár —, de olyan nagyhorderejű
és a világtörténelemre kiható, mint
ezelőtt nyolc esztendővel, talán még
sohasem volt. Siralmas volt akkor a
német nép helyzete. Ha ezen a hely-
zeten erőszakos beavatkozással valaki
nem segít, csak végső katasztrófa kö-
vetkezhett volna be az egész német
nép számára.

— Hogy ezt a katasztrófát mi idéz-
te elő, mindenki tudja. A világháború-
nak s az azt követő békének volt ez
a katasztrófa a következménye. Nem
akarok személyes vonatkozásokat
érinteni, de amerikai tudósok is meg-
állapították, hogy Németország nem
volt oka, vagy legalább is nem egye-
dül volt oka a katasztrófa bekövetke-
zésének. Németországnak a világhábo-
rú előtt éppen olyan államformája
volt, mint a legtöbb akkori európai
államnak: alkotmányos monarchia
volt. Ez tehát nem szolgáltatott
okot arra, hogy a világháború kitör-
jön. Már megmondható volt volt
Németország akkori világpolitikai
helyzete. A sok apró állam 1871-ben
egy hatalmas egységgé kovácsolódott,
ami nagymértékben szűrt szemet első-
sorban Angliának. Még veszedelme-
sebbnek tűnt fel Németország gazda-
sági előretörése. Ez meg éppen érze-
kenyen érintette az angol világhíro-
dalmat.

— Ezt a világhírodalmat 300 éven
át építették fel, háborúval, hazugság-
gal, eselvéssel, ravaszsággal, az em-
beri gonoszság minden elképzelhető
eszközével. Közben kifelé demokrá-
ciáról szónokoltak, a valóságban le-
tiportak mindent, ami érdekeik útjá-
ban állott. Egyiptomban, Indiában és
másutt a jó hazafiak tízezreit tipor-
ták le és küldték koncentrációs tábo-
rokba. Igen, Anglia a valóságban
egyed jelentett négy világrész számára
az igával és rabszolgasággal. Talán in-
nen származik a kissé nyers, de igaz
közmondás: „Ha az angol Istenről be-
szél, akkor is káromkodik.” A helyzet

ugyanis az, hogy a legkenetlevesebb
angol frázisok mögött is a legrutább
anyagi érdekek húzódnak meg. Avagy
nem tény az, hogy ma is 45 millió an-
gol 40 millió négyzetkilométer fölött
uralkodik a „demokrácia” szent jel-
szavának nevében? És nem igaz-e,
hogy ennek az uralomnak a nyomát
mindenütt vér- és könnytenger mu-
tatja? Erőszak, lelketlen kapitalizmus
azok az eszközök, amelyekkel ezt a
világhírodalmat alapították és fenntar-
tják már 300 esztendő óta.

— Anglia persze kitalált egy szép
szót ennek a 300 esztendő egyedur-
lalomnak igazolására is. Ők így mon-
dják: európai egyensúlypolitika. Ennek
az egyensúlypolitikának a nevében és
cégére alatt játszották ki korábban
Spanyolország ellen Franciaországot,
majd Hollandiát, később pedig Német-
ország ellen Franciaországot. A volta-
képpeni cél pedig egy volt: Európában
előbb Németországot, ma Németország-
nak és Olaszországnak, Favolkeleten
pedig Japánnak kizárása a világ gaz-
daságából.

— Ha még látszata volna ennek a
nagy világrablásnak az angol nép szo-
ciális helyzetében. De a tény ma is az,
hogy szociális tekintetben talán Anglia
van legutolsó helyen az európai álla-
mok között. Fent, jólétben, bőségben
uszkál egy aránylag kicsiny réteg —
többnyire a zsidó világtöke képviselői
— lennt pedig az angol nép milliói in-
ségvárosokban, hihetetlen nélkülözések
közepette küzdenek. Pedig Anglia va-
lóban a világ paradicsoma lehetne. De
ennek a paradicsomnak jelenlegi urai
egyelőre beérik azzal, hogy szép igére-
teket tesznek: „Majd a háború befeje-
zése után jön a szociális gondosko-
dás”. Ezzel szemben Németország már
is megoldotta a maga szociális kérdé-
seit.

A továbbiakban Hitler vezér és
kancellár rámutatott arra, hogy Né-
metország ezelőtt nyolc esztendővel
megtalálta az igazi nagyság útját,
ugyanis a nemzeti szocialista mozga-
lomban összesűrítette a német népet
éltető két legnagyobb erőt: a nemzeti
és szociális gondolatot. Ez a két gon-

dolat indította el Németországot mai
győzelmes útjára. Ennek az utnak
végső célja: a német nép egyetemese-
ségének boldogítása.

— A német nép jólétét békés esz-
közökkel akartam biztosítani — mon-
dotta a továbbiak során Hitler vezér
és kancellár. Ünnepelesen és több-
ször kijelentettem ezt mindenfelé.
Franciaország akkori urai fejüket csó-
válták és hitetlenkedtek. Nem hittek
akkor sem, amikor bejelentettem:
„Jegyezkezzünk, ha más eszközökkel
Németország nem boldogul. Ma már
mindenki tudja Franciaországban,
hogy jobb lett volna annakidején hi-
telt adni szavainknak.”

— Az öreg Churchill még ma is
csörteti kardját felénk. Ámítja önma-
gát és népét üres szölamokkal, vén-
asszonyos beszédekkel. Mi majd tet-
tekel fogunk ezekre a szölamokra is
választ adni. És választ adunk majd
annak a zsidó nemzetközi klikknek is,
amely kimondhatatlanul adáz gyűlö-
lettel acsarkodik ellenünk. Ez a klikk
majd a saját bőrén fogja tapasztalni,
hogy igaz lesz jóvendölésem, amit még
uralomrajutásomkor mondtam. „Ha a
világzsidóság megégyezzen egymás el-
leni háborúra fogja uszítani Európa né-
peit, akkor be is fejezte ez a zsidóság
a maga történetét Európában.”

A kormány támogatja az erdélyi gyümölcsstermelőket

Budapestről jelentik: (MTI) Röviden
megírtuk, hogy szerdán délelőtt a föld-
művelésügyi miniszteriumban értekez-
let ült össze, az erdélyrészi gyümölcs-
értékesítés megbeszélésére, amelyen
megjelent hat erdélyi város polgarmes-
tere, továbbá a miniszterium illetékes
ügyosztályának vezetői és más szak-
emberek.

Bárános Károly miniszteri osztály-
főnök üdvözölte az értekezlet tagjait,
hangsúlyozta, hogy a földművelésügyi
miniszter az erdélyi gyümölcsértékesi-
tés ügyét a lehető legnagyobb mérték-
ben támogatni kívánja. Azok az intéz-
kedések, amelyek az anyaország gyü-
mölcsértékesítését előmozdítják ki-
fognak terjedni a múlt ősszel vissza-
csatolt országrészre is, de emellett a
különleges viszonyoknak megfelelően
segítségre leszünk a gyümölcsster-
melő gazdáknak.

Hazay Árpád miniszteri tanácsos ve-
zette tovább a megbeszéléseket, me-
lyen az erdélyi gyümölcsstermelők ki-
váltásait ismertették és felvilágosítá-
sokat adtak különböző kérdésekben.
Az erdélyi gyümölcsstermelők előmozdi-
tása érdekében elsősorban szükség van
arra, hogy feldolgozó telepeket létesít-
senek.

Ha nem vett, ne vegyen
Rádiót, amíg nem tekinti meg a
Vacsi és Dobribán
rádió és villamossági szaküzletét
Kossuth L. utca 7. sz.

APROHIRDETESEK

szavanként 10 fillér, állást keresőknek
25% kedvezmény

Lakás

Kiadó 4 szobás magánház. Érdeklő-
ni Lakatos szücsüzlet, Szechenyi tér 6.
szám. 640

Szobás, konyhás házeladó Püspöki
uton. Értekezni Imre u. 4. (Szent Já-
nos utca mellékutcája). 661

Egyszobás, fürdőszobás, konyhás la-
kás kiadó. Volt Vajda-újvid u. 5. 657

Különféle

Izletes házikoszt kihordásra és bent
étkezésre kapható. Csáky u. 43. (Vol-
Körös utca). 661

Adás-vétel

Aranyat, ezüstöt, ékszeret magas
áron vesznek. Haslinger ékszerész, Ra-
kóczi ut 8. 545

Gyönyörű faragott, komplett ebédl-
teljesen jó állapotban eladó. Cim. Tuz
oltó utca 1. félemelet 6. szám. 661

Sürgősen eladó 6 járatu maom, szí-
vógázmotor hajtással, azonnal átvehe-
tő, ára 19.000 pengő, 14.000-ral átvehető.
Popovics iroda. Szent János u. 6. 647

Hirdessen a Magyar Lapokban

Fajlmák: batul, boiken, citrom, si-
kulai, kanadai és ranettek érkeztek 80
fillértől pengő 20-ig. Tóth Kálmán,
Nagypiactér. Telefon 11-96. 609

Aranyat, ezüstöt, briliántot legdrá-
gábban vesznek. Herbst ékszerész, Rá-
kóczi ut 3. Óra, ékszerjavításokat ol-
csón vállalok. 507

Allást keres

Önálló angol és francia varrónő há-
zakhoz ajánlkozik. Szent János utca
65. szám. 647

Allást nyee

Gyakorlott könyvelő, gép és gyorsír-
leányt felvesz Balogh János cég. 659

Kifutó lányt felvesznek. Pfaff, Sas pa-
lota.

Allásnélküli tisztviselők, kereskedő-
segédek, iparosok, nyugdíjasok egy
könnyen elhelyezhető cikk terjesztésé-
re felvétetnek, ugy helyben, mint vi-
déken. Írásbeli ajánlatukat „Jo kere-
set” jelige alatt a kiadó továbbít. 600

Piatal, jó munkás Borbély segéd
azonnal felvétetik. Csáky István u. 55.
Köteles. 658

Kiadótulajdonos:
SENT LÁSZLÓ-NYOMDA RT
Fő- és felelőszerkesztő: Felelős kiadó:
Dr. Paál Árpád Dr. Scheffler Ferenc
Szent László-nyomda Rt.
igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t.
körforgó gépén, Nagyvárad, Szilágyi
Dezső-utca 5. szám.